

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

[illegible]

Միջոց գրում են ԱՆԷԳՍԱՆԻԻՐԱՊՈՒԹՅՈՒՆ «որ այդ
քաղաքում բկացաւ շատ է տարածված մահ»
կանց մէջ, թղթակիրը ասում է որ այս տարի
ձմեռը շատ է սկսվել, Առանտաբեր Ալէքսանդր
Կարգուրի ընկած է և վաճառականներին տըր-
տուններ ամեն կողմից է լսվում:

Տպում ենք ներկայ համարում Երուսաղեմի
միաբան Սահակ վարդապետի նամակը, որով նա
պատասխանում է մեր առաջնորդող յոզուաին
Կրթապատկո Նայբ-սուրբը շատ աննախանձելի
գոչներով է նկարագրում և, Պոլսի Պոստ պատ
րիարքի պատմական անձնաւորվիւնը,

Այսօր, ուրբաթ օր, զեկահանքերի 4-ին, Արժուան թաաորնում լինելու է օրիորդ բերթիէլ բէնէֆիլ: Օրիորդ մար ֆրանսիական օւղեղաա իջի խմբի մէջ չաաարակիէան սիրելին է յոյս կայ որ այսօր թաաորնը չոյնքան լի կ'լինի, որքան անցած անգամ, օրիորդ Նուրի բէնէֆիլին:

պարհի լարծուն (СКОЛЬЗКИЙ) լինելու պատճառ
սայթաքում է ու վերընկնելով թէ իրան է մե-
տում և թէ ձեռի անոթն է փշրում, որը նր-
համար մեծ դժբաղդու թիւն է քան թէ անձամ
մեծացելը:

Չորրորդ զորքն է՝ նաթեր, որ արդեն անխառնա (неочищенный) ֆոսֆոր է պարտադրաժպ աշխատելով կրկին անգամ մի ուրիշ տեղ տեղափոխելը, ուր նա պիտի կատարելագործվի ձուլված լի կապարի (поташ) և արջապարփղի (куноросное масло) վերջին հիմք վտանգալու թնաթորութիւնը ամենքին յայտնի է և մշակվող հարկաւոր է նրա հետ մեծ զգուշացմամբ վաշտելով ըստ որում բաւական է, որ կուպորսով կաթիլէն անգամ ընկնի նրա մարմնի վրա և նա այրում է ինչպէս կրակի խայտ մշակելու որպէս որ զգուշ լինեն, այնու ամենայնով. նրանց յատենին են վնասվում այդ վտանգաւոր հիւթի ինչպէս մի որ նա տարաբաղումիւն ունեցնեն տեսնել մի մշակ, որը իր մէջքում կուպորսով լիք մի շէշ տանելու ժամանակ յանկարծ վնէջն արտաթլիկ է և նրան օտից մինչև զոտ չարտելի ծաւալել այդ զգուշացմամբ տեսնել մշակին, որը ամբողջ մարմնով այլվում էր խելագարի նման դուրսով փախելով որ այս աշխ. կուրը սնան էր նեղակեց եղողները մի կողմէր արակելով նրա վրա ապառնելու խեղճ անփախելի մահից, թէպէտ և ստատիկ վնասվում խայտ ամանագործանալիս այն էր, որ մշակ տէրը, որի կռշկէլ մըս մի կաթիլ ընկել կուպորսով այդ ժամանակ, մշակին մոտաքայտ էր անախառն կռշկէլ հոսում էր։

Ահա այդ տեսակ և սրա նման ուրիշ ծանր վտանգաւոր գործեր է կատարում գործարանն ընտղ մշակը օրվայ ամբողջ 19—21 ժամանդադար պատերազմելով մահի և քաղցածի

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Նոյեմբերի 29-ին կայսերական ռեզիդեն-
տը ընկնում ժամանակ պատգամաւոր Ռիկ-
կերտ Տաւրցքի կառավարութեանը, արդեւ
հետոք կը ներկայացուի լայնատապան ընտ-
րողական ստատիստիկան: Պետական կանց-
քերի ներկայացրած ստատիստիկան Ռիկկերտ
պատասխայ չէ համարում, ժանտանդ ա-
զատական կուսակցութեան վերաբերեալ
թեման: Պետական կանցքներ ստանի քը-
քուէներ հաշուեց, քան թէ այդ կուսակ-
ցութեանը իսկական ստացել է իշխան Ռի-
մարի ստաց, որ նրա ստատիստիկան ձիջի-
նէ և և ինք ինքը այդ ստաւ բերեց, դու-
պատաճառը ապատամխտներէ պարձնկրու-
թիւնն է, որոք առանց իրաւունք ստա-
նալու խօսում են գերմանական ժողովը-
րի կողմէ: Ռիկկերտ ստաց, որ ընտրու-
թիւններէ հետեւեցները նրան թոյլտրիմ
չեն վշտացում, որովհետեւ նրանք իր կու-
սակցութեան համար բարեկամը են: Ին-
ք վերաբերի առեւտրի ապտութեանը, ին-
քը Բիսմարկի մի ժամանակ այդ ապտու-
թեան կողմնակիցներէ առաջնորդ էր և
դժուար է հաստատ, որ նա և իր բարե-
կամները այդպէս շուտ փոխեցին իրան-
կարծիքները: Իշխան Ռիմարկի խոստացա-
նայտպաղ ներկայացնի ընտրական ցու-
ցակները և զարմաց յայտնեց, որ ապտու-
միտները իրանց ճառերով այդքան դաւա-
րում են իր անձնականութեանը Այն նա
կատեմքին, որ նա շուտով փոխում է ի-
ր կարծիքները, Բիսմարկ պատասխանեց, որ
իր ծառայութեան առաջին 15 տարիները
նա այնքան դաւադած էր արտաքին քաղա-
քականութեամբ, որ ժամանակ շունչի ու-
շաղիր լինելու համար նրաքին դժուրները
վերջը նա հասկացաւ, որ առեւտրի ապա-
տութիւնը քանդում է երկիրը: Կառավար-
ութիւնը իր ժամանակի հետ ստաւ
ընթանում, իսկ առաջագէտները յետ էին
մնում և անարժ Կուսակցութեան էին կա-
պաւորուած:

Քեան հետ, խայց տեսնեմք, թէ ինչպէս և վարվում երա հետ գործարարները, թէ որքան են գնահատում մշակի այդ դասը աշխատանքները, Ամենից առաջ ի հարկէ, հարկաւոր է քանի խօսք առն լմանի վարձի մասին՝ որի պատճառով նա լմանն է անում և վայ մէջ միայն 3—4 ժամ հանգստեալ կ'ունեն թիւններէր, Առաջին բոլոր գործարարներու մշակները միայնալ չեն վարձաւոր վում. մեծ գործարարներում, որոնց տէրեր հարուստ են, նրա վարձը համեմատաբար բարձր է քան թէ փոքրերում։ Վերջիններում մշակները ստանում են ամսական 10—14—16 ռ. մը աւել, միկնգեռ. մեծ գործարարներում ստանում են 12—16—18 ռ. կամ միջին թիւով բոլորի։ Երկրորդ՝ թուրք գործարարատէրեր համեմատաբար պակաս են վարձաւորում մշակներէն, թան թէ հայեր և արեւելք և այդ պատճառ. մշակները վերջիններին վերագատում են առաջիններին և բայի այդ թուրքերը շատ յաճախ և պատահուոր որ մշակները վարձը կամ միայնալ մայն կարում են, կամ թէ պայմանաւոր պակաս են տալիս։ Թուրք գործարարներն և մշակի վարձը երբեք ամենայն ամիս լավում է հատուցանում, այլ ամեն անգամ պահում է մի քիչ չափով որ իբր գրաւ, որ մշակը իր գործը չէ թողնի և մասու չէ գալի նրանից. բայց մի ի վերջոյ զիտեք նա ինչ է անում,—այդ առիթաւով փողերը փխարեցը կամ մի քանի նարնատի ֆողոցն է տալիս միայն, խաղը, ու ճանապարհ գցում, կամ թէ չէ տակաւին հրաբորում է այդ փողերը վճարելուց։ Իսկ ինչ մշակը այդ ճակատում ինչ կարեւոր է անել—ոչինչ։ Նա չի և գնահատվում դատարանին, ըստ որում զիտե որ ապարդիւն կանցնեն բոլոր վնասը և առանց գրաւոր ապացոյի իր վարձը տիր

ամուսնի օրից հետո, որ կառավարությունը բազմակամուսնուհի է ֆորմավորում էր պետական կանցլերի այդպես յաճախական է փոփոխում էր կարգիները, հասակային է, որ առաջադեմները անկարող են նրան համարել հասնելու ռազմատարր ընտրությանը, այլ իրանցից զուրկ բերած եղանակներով իրենց կանցլերի մեկուկեսին համարում պահպանողականներից շատերը միայնակ են սոցիալականից հետո, իսկ կողմնակիցներին շատերը պահպանողականներից հետո ճանաչվել իր լինելը, որ կանցլերի լրացնել իր ստատիստիկան ցույց տալու կայսերական կուսակցություն կորստանելու փորձերի ասաց. «Կարծես ինչ անհավանական էր ընտրվում էր իրեն ձեռք յարձակությունները, որ առարկան, երբ են ձեռք լինելու այսպես, կան կուսակցությունը 1878 թվականին 785,000 մայրիկ ասացաւ, իսկ 1881 թվականին 347,000: Բայց զորս պատճառներով են, որ սովորաբար պաշտպանողական գիրքը բոլոր միջին կուսակցություններին միջոց թուլանում են ընտրողական կուսակցությանը: Ազատամտական կուսակցությունը հաշտեց գեղար ձախ է հակված էր իր զաւայն հետևանքները կուսակցությանը, որ մենք ձրամարտիկ միջ ենք տեսնում: Միւս կողմից պահպանողական կուսակցությունն էլ ենք սկսում է ընդգրկմանը: Եղանակը չափազանց թվանշան է անում: Առաջադեմ է լինել նկատել, որ փամբանք կայարին անհատատրոմթիւն է ներշնչելու: Գեղար ազատամտիկները, նրանց հանդիմանական ձգտումները վերաբերելով էն աւելացնել, որ յետագիտականները միջոցներ են այդ միջոցին, հենց որ երկրները սկսում է իսկական սահմանադրական լինելը: Իշխան փամբան ասաց, «են յետգիտական լինել տեղի գիտական սահմանադրական ձգտարիտ կողմնակից են էն իսկական սահմանադրություն անտեսնում: Երբ սահմանադրությունը, որ յեղական լինելը յետոյ ստեղծել անդլական տրոմբարտիկան իր յեղանակ լինելը հաստատվում էր:

վրա մնալով հաստատելու մասին—հետևաբար մնում է մշակելն թեքել ու հռետալն: Երբ հայ գործարարատերերի կողմից են քել չինս տառնում այդ տեսակ անխղճություններ, նաև հաշուառող նրանց գործարարատերերի կողմից, ինքն հարկերից, հազարավոր անգամ ավել տես եմ եղել այնպիսի դէպքերին, երբ հայ հայ գործարարատեր իր տիրույթ լիովին առնել մշակելին համար վարձ, խոս է գցել իր հայ տրա մի մասը հազար տեսակ խաղաղություն չենք մտնելով մշակելին հաշիւներին մէջ զոր են այդ տեսակով գտնվում են այնպիսի մի մասեր, որոնք զարմանում են տեսնելով այն գործարարատեր, որը հազիւ տասնական 20-30 ր. առէին ունի, մի քանի արտերին ընթերցում ոչ թէ միայն կապիտալ է կազմում են համար, այլ և ինդուստրիոյ վաճառական ընդ նումն իսկ ինչ վերաբերվում է այն գործարար տեղերին, որոնք մշակների վարձը անմիջապես հաշուեցանցում են իրանք, առանց գործարարների միջնորդութեան — այդ մասին կարող բացարձակապէս ասել, որ նրանցից շատ քիչ են ինչ գերազանցում իրանց գործարարատերեր լինելու պէտք է խոստովանած, որ կան ևս այնպիսիներ են, որոնք մշակներին վարձատրուել խղճմամբ և շատ անգամ քիչ նրանց հաշիւին վարձից տալիս են և անելով ընծան իր պայմաններին մոտ մշակները բարւոք են հաշիւում ծառայելի համարաբար քիչ վարձով, թէ մնացեալներին մոտ անելով, ըստ որում նրա գլուխն, թէ խաղախ գործարանատերը որքան որ առատ առաք խոստանա, այնու ամենայն, նա իր խոստացածը լիովին չէ հատուցանում, թէ ինչպէս է խաղախ գործարանատերը գտնում որ իր խաղաղությունները մշակներին հիշները վերաբերմամբ — ահա ձեզ մի օրինակ

յու համար: Այդ սահմանադրութիւնը օգ-
նեց անգլիական արխտօկրատային կանգնել
թիաքաւորի եւ ժողովրդի մէջ եւ երկիրը
իրանց ձեռքն առնելն: Մենք այնպիսի սահ-
մանադրութիւն ունենք, որով թապաւորի
իրաւունքները կատարելապէս որոշված են
եւ են չեմ բռնաւորում այն կարծիքը, թէ
կայսրը անձնականապէս չէ կարող իր ժողո-
ւրդի հետ խօսել: Յիշում եմ, ես էլ լը-
սել եմ ուսանողական տարիներում 1830
եւ աւելի ուշ 1848 թուականին, որ մի-
նիստաբարը չէին լծայլ տալին, որ ժողով-
րդի ձայնը հասնի կայսրին: Բայց ճշմարտ
մեք ժամանակներում այդպիսի տօքերը
նշանակութիւն չունեն: Կայսրը կարգում է
մեր բոլոր վիճաբանութիւնները, որեմն
ինչպէս կարող եմ նրա անկաշխիք ծած-
կել: Հաստատելով իր խօսքերը, որ կու-
սակցութիւնները հասկում են գէպի հան-
րապետութիւն, Բիսմարկ 'ի միջի այլոց օ-
րինակ րեքեց խօսարանն „Մենչե անգալ-
գիւստինայի մէջ մի՞թէ մենք չենք տես-
նում, որ գործերը այդպիսի ուղղութիւն
ին ստանում, երբ պրուսական զինուորա-
կանութիւնը նրան արգելքներ է գտնում:
Ինչով ապացւոյ էք, որ ձեր միակ խօսքով
կարող էք կանգնեցնել այդ ճանապարհի
վրա 45,000,000 մարդ: Նրանք կը յաղթեն
ձեզ, որ տանեն իրանց հրաժանեցն: Ես
չեմ ստում, որ դա անպատճառ կ'պատա-
հի, բայց ես իրաւունք ունեմ իմ փորձ
ուսելեան վրա հիմնված կարծիք ցայտել:
Ես գիտեմ, որ դուք ինձ դիկտատօր
չեք անուանում, հէնդ որ ես կամենում եմ
իմ լեզուից նոյն գործաճութիւնն առնլ, որ
դուք էք անում: Ո՞ր որ ձեպպէս չէ մտա-
ծում, նա անպատճառ դիկտատօր է Գուց
կամենում էք, որ կըր կը հաքցեն իմ կար-
ծիքը եւ թանի մասին, օրինակ մաքսային
հարկի մասին, որ են դիմեմ Բամբերգիւրն
կամ մի ուրիշին եւ հաքցնեմ. այ. Բամ-
բերգեր, ես ի՞նչ եմ կարծում: մաքսային
հարկերի մասին: Ոչ պարուններ, այդ եր-
բէք չէ պատասխ: Գուց, եթէ կամենա-
կարող էք բոլոր գործերը դաքարացնել: մ

Ողջուք թէ նա վարձել է Մարտիրոս կամ Կի-
րակոսի տանակա՛ն 16 ր. ուսճիճով քանակ իր
գործարարուն՝ նախ՝ ուս առաջին երեք-չորս
օրը կամ մի ամբողջ շաբաթը տախարում է նրան
թանկ անվարձ իրրև թէ վարձելու համար, առ
քաջ Մարտիր ընդունակ է գործելու թէ ոչ
եթէ ընդունակ է քանու՛մ՝ գործարանատեղը
վարձելու է նրան մի օտո, իսկ եթէ ոչ, այդ ժը
շաբաթից քնտյ արձակում է առանց ցանքելու
նրան հաստանելու վարձը։ Այն մշակը, որ մնում
է շարունակ գործելու, ոչ մի քրաւոր պայմա-
նադրութիւն է կապում գործարանատախարջ հետ,
նա միայն հաստանում է սրտ խօսքով։ Բայց ինչ
գործարարներ է վերջինիս՝ սրան հարկակա-
ն ունենալ մշակին հետ քրաւոր կապակցութիւն,
որովհետև նա ապահովում է իրան ամենա-
մաքուր մշակի վարձքը մի յայտին մաս պահելով
և գիտէ որ երբեք մշակը չի հեռանալ որ գործից
քանի որ հակառակ դէպքում՝ նա հաստացած
է, որ իւր զգրկի իր վարձքից, Աղլիզովով անց-
նում են ամբիսն, տարինք և մշակը մի օր վեր-
ջապէս ցանկանում է վերադառնալ շաբաթիկ
կապտակով իր սիրելի ընտանիքի ու զաւակների
տեսուիթեան կամ թէ ոչ նա լուր է տանում
թէ ընտանիքի անդամներից մէկը մեծ է մնա-
հաւան է և պահանջում է իրան։ Մշակը միմե-
կ իր իր սիրելիք խնդրում է վերադառնլ հայրեն
արձակել, բայց վերջինը այդ հանգամանակ
զերծէ թէ ինչ պիտի պատասխանէ, նա իր քրաւ
անգամ ունի։

(Կը շարունակվի)

այն ամեն բանին ոչ» ասացէր Այն ժա-
մանակ մենք հանգստութեամբ կը վերջաց-
նեք թիւգրեւոր հարցը և կը հետեանա՝
մինչև փերսքալարը: Ձեզ լծողուն եմ գտակ,
թէ այդպիսի վարմունքը որքան օգտակար
կը լինի պետութեան համար: Ինչ մեղա-
դրում են, որ ես չեմ հետեւում ժողովրդա-
կան կարելիքներ հոսանքին խոյն օրտոկ
է այդ հոսանքը: Ես միայն փոքրիկ առուակ-
ներ եմ տեսնում: Ես տեսնում եմ 8 կամ
10 կուսակցական բաժիններ և ոչ մի մեծա-
մասնութիւն:»

ՖԻՐԱՆՍԻԱ

Նոյեմբերի 19-ին պատգամաւորներ ժո-
ղովը 400 ձայներով մեծամասնութեամբ
52-ի դէմ հաւանութիւն տուեց կառավա-
րութենից ճշդին համար պահանջած
ծախսերին: Արմատականները չը մասնա-
ցեցին բուէարկութեանը: Վիճարանութիւն-
ներ ժամանակ, Գամբետտ ասաց. «Գաշ-
նաբութեանը ճշդին հետ զոյգութիւն
ունի և ոչ մի բողոք չէ կարող նրան ոչ-
չափել: Այդ դաշնագրութիւնը միջոց է
տալիս բէլի կառավարութեանը վերջնութե-
րին վերջ դնել, իսկ այդ դրծով հետա-
քըքրված են բոլոր աղբիւրը» Գամբետտ
նշեց լուծի խառն դատարաններ հիմնելու
դէմ: ճշդին միացելը ճշդին հետ
փառնաւոր է և Գամբետտ մերժում է
այդ գործը: ճշդին բողոքով հրաժար-
վելը կը փնտռէ ճշդին պարտականու-
թեանը և կառավարութեան վրա ծանր
պատասխանատուութիւն կը գնէ: Եթե
բանտան ցանկանում է պատահարներից
ազատ արտաքին քաղաքականութիւն ու-
նենայ, նա պէտք է չը հրաժարվի ճո-
ւնից, որ—Ալբերկայի անհրաժեշտ պա-
հապան է: ճշդին գրաւում չը պէտք
է հասնի մինչև Տրիպոլիս, որովհետեւ վը-
տակաւոր է թուրքիայի հետ սահման-
նակց լինել: ճշդին հետ դաշնա-
գրութիւնը հաստատված օրէնք է ներկայա-
ցնում, որի որոշումները պէտք է իրագոր-
ծու: Եր ժամանակին կառավարութիւնը մի
միջոց կառավարի դաշնագրութիւնը իրա-
գործելու համար:

«Temps» լրագիրը յայտնի ուսումնական
Լաւերրերի դատողութիւններ և տպում
սահմանադրութեան վերաբերման մա-
սին: Միւս լրագիրներն էլ ամեն օր խօսում
են այդ հարցի մասին: Սենատի վերանորո-
գութեան և պատգամաւորներին ցուցա-
նելով ընտրելու մասին օրինագիծերը կա-
ռավարութիւնը կը ներկայացնէ երկու տար-
վայ յունվարին 75 նոր սենատորներ ըն-
տրելուց յետոյ: Սենատի հաւատարմաբա-
նների ընտրութիւնները, որոնք իրանց կող-
մից պէտք է սենատորներ ընտրեն, աջող
հետեւանքներ ունեցան հանրապետական-
ների համար: Սենատի պահպանողական-
ները 20 տեղերից աւելի կը կորցնեն, այն-
պէս որ մինիստրական նախագիծը իր կողմի
նշանաւոր մեծամասնութիւն կունենայ:

Նոյեմբերի 19-ին Ֆրանսիական պատ-
գամաւորների ժողովի նիստին բազմաթիւ
հասարակութիւն կար: Մինիստրներից ներ-
կայ էին Գամբետտ, Ալբերկայ, Վալդի-
բուսո, Կաթո, Կոլլեր և Բուլիէ: Այդ
նիստին պէտք է քննարկէր կառավարութեան
պահանջած կրեդիտը ճշդին արշաւանք
ծախսերը ծածկելու համար: Բոլորապա-
րտա Վերսալայ յայտնեց, որ նա ձայն չը
տայ կրեդիտի համար, եթէ նա պահանջ-
վում է ճշդին դաշնագրեր իր վերջնական
նպատակին հասցնելու համար: Գամբետտ

ասաց. «Նա զարմանում եմ, որ ճշդին
դաշնագիրը Ֆրանսիական ազգային ժողով-
ներից հաստատվելուց յետոյ գանգուռ են
մարդիկ, որոնք պահանջում են, որ ճշդին
սահման հրաժարվի իր ստորագրութիւնից:
Գաշնագրի հետեւանքները կը քննարկ-
ւում ժամանակին, իսկ այժմ հարցը նրանում է,
որ դաշնագիրը ոչ թէ ունենայ ճշդին հա-
մար, որոնք նրան հաւանցին և թէ նրանց
համար, որոնք մերժում էին
նրան: Եր ես-անգի շարունակող և մեր
զինուորների պատիւ ընդդէմ պատերազմ-
ական գործողութիւնները կը հասցնեն մաս-
դրված նպատակին, այն ժամանակ կառա-
վարութիւնը մի օրինակով կը ներկայացնէ
դաշնագիրը իրագործելու համար:» Ար-
մատական կուսակցութեան անգամ Պելան
յայտնեց, որ պատգամաւորների ժողովը չէ
կարող երկրորդ անգամ անցնել ճշդին
հարցին, մինչև կառավարութեանը դրական
բացատրութիւններ չը ստանայ ճշդին ար-
շաւանքի նպատակների վերաբերմամբ:
Գամբետտ համաձայնեց դարձեւ մի քանի
բացատրութիւններ տալ: Նա խոստովանի-
ցաւ, որ չափազանց դժուար է ճշդին
կառավարութիւնը կատարելապէս կանոնա-
ւոր դարձնել, բայց եւրոպայի համար մեծ
բարեարդութիւն կը լինի, եթէ վերջ դնվի
այն անկարգութիւններին, որոնք կատար-
վում են ճշդին մէջ: Ինչպէս երգաբանի,
նշեցին և ճշդին մէջ կարելի են ֆինանս-
ական վերանորոգութիւններ: Բէլը նրանց
ընդդէմ չէ: Նա ուրախութեամբ կը ընդունի
օրինագիծը, որոնք նրան իբրեւ նախաձեռ-
նի չէն ներկայացնի: Կառավարութեան
նախագիծած խաղաղասիրական վերանորո-
գութեան շնորհիւ կարելի է նպատակին
հասնել: Գամբետտի վերջինները ի հարկէ ան-
կարելի են, բայց նրանցից ամենամեծը
ճշդին միացնելը կը լինի, որ մեծ պա-
տասխանատուութիւն կը գնէ կառավարու-
թեան վրա և պետութիւններին կը դրգու-
րանայի: ճշդին դէմ: ճշդին իր բազմիւ լծող-
նելով, նշեցին կարելի է այդ լծողներ լու-
ծել: Բայց այդպիսի քայլը ոչ թէ միայն
կը փնտռէ ճշդին նշանակութեանը,
այլ մինչև անգամ առիթ կը տար եւրո-
պացիներին կոտորելու համար, որի պա-
տասխանատուութիւնը ճշդին վրա կը
գնէին: ճշդին համար անհրաժեշտ է
արշաւանքը մինչև վերջը հասցնել: Պատե-
լութեան գործողութիւնները վերջանում
են, ժամանակ է վարական վերանորոգու-
թիւնների մասին մտածել, որպէս զի Ալ-
բերկայ խաղաղասիր դրացիներ ունենայ
Գամբետտ հարկաւոր չէ համարում դա-
ւանք: ճշդին, մինչև Տրիպոլիս սահման-
ները: Նրա կարծիքով աւելի լաւ է օրի-
նակ առնել Անգլիայի քաղաքականութիւնը
ընդհատումը մէջ: Տոմարաւորութեան քա-
ղաքականութիւնը: Այսպէս թէ այնպէս
դաշնագիրը բէլի հետ պէտք է պարտա-
ղիր օրէնքի ոչ թէ ունենայ: Նրա իրագործ-
ման նախագիծը իր ժամանակին կառա-
վարիկ պատգամաւորների ժողովի քննու-
թեանը: ճշդին հարկաւոր քաղաքականութիւնը
բացառապէս խաղաղասիրական բնուրո-
թիւն կունենայ: ճշդին հարկաւոր կառավարու-
թեան առաջին հարցը կը լինի արգելա-
բեկութեան և առեւտրի քաղաքական: Այ-
նուհետեւ առաջարկութիւնը քուէարկվի-
ցաւ և ընդունվեցաւ 400 ձայների մեծա-
մասնութեամբ 52-ի դէմ:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

— «Mock. Tseperaph» լրագիրն Կ. Պոլսից
հաղորդում են որ այս օրերս լորդ Գիբերնին և
Կ. Նովիկով այցելելով Սալոնիկային հայոց
խորհրդի մասին բանակցելու համար: Հայոց պատ-
րիարքը նրանք հրաժարական է տուել:

— Լրագիրները հաղորդում են, որ գերմանա-
կան կայսրը հրահրութեան պատճառով թող-
նելու է պետութեան կառավարութիւնը և թա-
գաժառանգ իշխանը նշանակվելու է ընդհանուր
Գերմանական ազատամիտ լրագիրները գուշակում
են, որ այդ կառավարչական փոփոխութեանը
գերմանական տերութիւնը կը դրոշմի աւելի ա-
զատամիտ ուղղութիւն, քանի որ յայտնի է թէ
Թագաժառանգը համաձայն չէ իշխան Բիսմար-
կի քաղաքականութեան հետ:

— Ինչպէս որ Վիլհելմ կայսրը գահակաճ ա-
նոր տերութեան նշանակով տարածվեցաւ հա-
րող Գերմանիայում մոտ հարկեր հաղորդ օրի-
նակների թւով, այնպէս էլ առաջագիւծ կուսակ-
ցութիւնը տարգրելու տուեց նշանակութեան իր
պարագուրի Բիսմարկի պարլամենտում առած
ճառը և տարածելու արդիւ Գերմանիայում: Են-
տաղէ մասնով վերջով լաւ է այդ յանգիւն-
թիւնը, անհնելով որ առաջարկականները կա-
մանում են միջոց կայսրական ճառի հետ: Բիս-
մարկի ճառը, իսկպէս, մի կծու պատասխան և
կրիտիկ էր Բիսմարկից պարլամենտում կարգա-
ցած գահակաճ ճառի:

— Լրագիրները հաղորդում են որ Կ. Պոլսի
ուսումնական Նովիկով դիմեց թուրքաց կա-
ռավարութեանը, պահանջելով որ Բ. Բուսնէ
ուղարկուի իր կողմից մի երկու բժշկի եղբորմի-
կողմը, ինչպէս ուղարկեց իր կողմից Բուսնա-
տանը, որպէս զի եղբորմիկը չը կանխարգելում
վաճ ժամանակի բնուրոգութիւնը քննելի:

— «Times» լրագիրը մի յօդուած է գրել Ռու-
սաստանի մասին, որի մէջ հաստատուած է որ
Իր թէ Ռուսաստանը սկսել է գաղտնի կերպով
քանակցել թուրքիայի հետ թուրքաց Հայաստա-
նը իրան միացնելու համար, պատերազմական
ծախսերի փոխանակ, որ ունի տարածուել թուր-
քիայից: Անգլիական լրագիրը ընդդէմ է այդ գի-
տաբանութեանը: Ռուս կառավարչականութեան
թերթերը ներքում են «Times» լրագրի լորդը:

— Ֆրանսիական լրագիրները հաղորդում են,
որ գերմանական դեսպան իշխան Զոնցեռլ տե-
սակցից Գամբետտայի հետ և նրա հետ երկար
քաղականական խօսակցութիւն ունեցաւ:

— Փաղկալից թուրքիայից հաղորդում են, որ
ժողովրդական լուստարութեան միջնադարի հա-
րակաւութեան նախագահին առաջարկած օրի-
նագիծը, զինուորականութեան կրօնի դատաւո-
րութեան պատասխանողից լինելու ոչնչացնելու
մասին, նախագահ Գրեյվին ստորագրեց: Ենդ-
նելը, իրանց գահակնիկին ուսումնասիրանք տա-
լով, կարող են այժմ յայտնել, արդե՞ք ցանկա-
ւոր են թէ չեն ցանկանում, որ իրանց գահակ-
նիկը կրնա ստորեն:

— Անգլիական լրագիրները հաղորդում են, որ
Երեւոյնում 40.000 շտապական ֆերմերների
հասարակամասերին մեծ ժողով կայացաւ: Ըն-
դովին մոտ 3.000 մարդիկ հաւաքվեցան: Ըն-
դովին միջոցները պահանջում են հոգային վե-
րանորոգութիւններ: Հայտնաբերում է վարձար-
քիկ այն ֆերմերներին, որոնք լուստարել են
իրանց հողաբաժինները: Պահանջողականների մի-
տնդները, Մանչեստրում, լորդ Բլեյքֆորթ Զոր-
նի մէջ խիստ ճառարտութիւն արաւ կա-
ռավարութեան դէմ: Նա մեղադրում էր մի-
նիստարութեան արմատական անդամներին այն
քանի մէջ, որ նրանք ստորագրին Անգլիան. բայց
հետոքի բոլոր փաստերի և վարմունքի միա-
կողմնակցութիւնը փորձանշում է նրա խօսքերի
նշանակութիւնը:

— Լոնդոնի լրագիրները հաղորդում են, որ
Լոնդոնի բարձրագոյն դատարանը այս օրերս
քննում էր մէկ գործ, որը Անգլիայում մեծ
տպաւորութիւն գործեց: Դատարան էին տաս
մարդիկ, որոնք մեղադրւում էին կառու-
թաւ մէջ: Մեղադրվողները և Անգլիայում եղած
միջոցները ընտրութիւնների ժամանակ քննու-
թեան անհատական փաստեր մերկայացրին: Այդ-
պէս, օրինակ, միջոցները չը կանխարգելում
6000 ընտրողներից 6000 ընտրողները կառա-
ւորվում էին: Ընտրութիւնների հետեւանք յեղաշը-
ված էր անհասկանալի կերպով: Բարձրա-
գոյն աստեղը, վախճանով, որ այդպիսի օրի-

նակները անբարոյականացնող աղեղնութեան
չունենան մնացած ընտրողների վրա, վնասեց
օրինակելի կերպով պատմել մեղաւորներին:
Դատարանը երեքից մինչև ինն ամիս բանտա-
կութեան դատապարտեց բոլորին, ուղարկութիւն
չը դարձնելով այն բանի վրա, որ մեղադրված-
ներից շատերը հասարակական բարձր գիւրք
ունեն:

ԻՍԼԱՄ ԼՈՒՐԵՐ

Գիտօր գործի քննութեան մասին Վաշինգտո-
նի լրագիրները հաղորդում են հետեւելու: Գիտօր,
զիտաստանական քննութիւնը սկսվելու առաջ,
գիտօր հասարակութեանը խնդրելով փող ուղար-
կել իրան ի սեր արգարութեան և իրան պաշտ-
պանութեան համար: Նա քաջատեղեց, որ փողը
էր անանուն կարելի է ուղարկել, Ալվովի ա-
նունով: Պատասխանելով իրան առաջարկած
բազմաթիւ հարցմունքներին, Գիտօր, ի միջի այ-
լոց ասեց, որ ֆիդիլիտետ իրան երկուտ է, և
միշտ աշխատում էր փոխադրեց փախչել, բայց
բարոյապէս, երբ իրան դրում է իր ետեղի Աս-
տուածութեան ներկայից, — նա գտնուած է քաշ,
ինչպէս ասելով: Վերջը նա բարկացաւ և հարց-
մունքներից այն եւ չէր պատասխանում: Նրա
արած նկատարութեան առիթով, թէ իրան հա-
ւատում է տաս պատգամներին, դատարանը մի-
ջեքեց նրան, որ նրանց մէջ ստիւմ է «Մի քի-
սեմիս» Գիտօր բարկանալով հրաժարվեց քննել
այդ հարցը: Նա պնդում էր, որ դատարանը
միշտ մէկ հարց պէտք է վճարի, թէ Գիտօր եր-
կուքի ներշնչութեանը իր գործի, թէ չէ, Ամմից
շատ բարկացան իր նրան այն, երբ դատարան-
ների գործ էին անում շապանութիւնը բառը:
Այդ բանը ստիւմեց նրան բարձր աղաղակել:
Ինչ էր միշտ ասում շապանը, Կապանութիւնը:
Այն կարելի է ձեռ չառ դուր են գալիս այդ
բառերը: Այն արաբներ միջոցը, որով ես հե-
տադրի նախագահին, իմ գործի հետ ոչնչի յա-
րաբերութիւնը չունի: Մեղադրվողներն աշխատում
էին ստիւմել ցոյց տալ այն օրը, երբ նա առա-
ջին անգամ զարգրեց ներշնչվեցաւ, բայց նա
աղաղակեց. «Ինչպէս այդ դատարան խօսակցու-
թիւնները, իմացե՛ք, որ ես պատրաստ եմ հե-
տադրի նախագահին ամեն ժամանակ, յունիս
կեղծ մինչև յունիս 2, եթէ իմ յարմար ա-
ռիթ պատահէր այդ բանը անել ամերիկական
ժողովրդի բարոյութեան համար:»

Գերմանական լրագիրները պատմում են, որ
Իր թէ Նովիկովայի մէջ ժամանգործ անուաշ-
ման կերպով քանդող մէկ ժամանգործ նարեց:
Գիտօր 1879 թի յունվար ամսին, նա մեղա-
դարտուած մէկ կըլմած արկը ներկայացրեց իր
գիտօր երկու օրինակներով: Նորիւրում, այսինքն
երեսուն և երկու ամիս անցնելուց յետոյ, արկը
քանդավոր: հասարակութեան ներկայութեանը
բաց արին և նրա մէջ դրված նորագիտ ժամա-
ցոյցները շարունակում էին բանել և բողոքովին
ճնշել էին ցոյց տալ ժամանակը:

Արտասանական լրագիրները հաղորդում են,
որ այս օրերս յայտնի գրող և «Auf der Höhe»
ամսագրի խմբագիր Զախեր-Մազերի և մայօր
Գարդերի մէջ դուռ կը կայանայ: Մայօր Գար-
դեր Զախեր-Մազերի աշխատակցութիւնից մէկի
անունին է, և դուռը պատճառն այն է, որ խըմ-
բագրութիւնը թույլ է տուել իրան երկու տեղ
կըլմածով տրիկին Գարդերի յօդուածը: Մայօրը
են հախառակորդ կունենայ, որովհետեւ Զախեր-
Մազերի հիմնադր կերպով է մեծամարտում: Երբ
նա համարարանի պրիվատ-դոցենտ էր, նա 32
միւնամարտ է ունեցել:

ՄՇԱԿԻ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԻՋԱԶԳԱԹԵՐ ԸՆԵՐՈՐԹՈՒՆԵՐ

Ս. ՊԵՏԵՐՈՐԻՈՐ, 2 դեկտեմբերին Պետա-
կան Խորհրդովը Նոյեմբերի 30-ին որոշեց,
ամեն տեղ պակսեցնել 1 բուլղով խըա-
քանչիւր մարդու վրա յետգողական վը-
ճարները, իսկ 12 միլիոն գումարով այնու-
հետեւ ինչ որ կը քննարկուի զինել յետգը-
նական վճարների փորձանշանը համար
աւելի պէտք ունեցող տեղերում:

Խաղաղ—հրատարակող ԳԻԲԵՐՈՐ ԱՐԵՐՈՐԻՆԻ